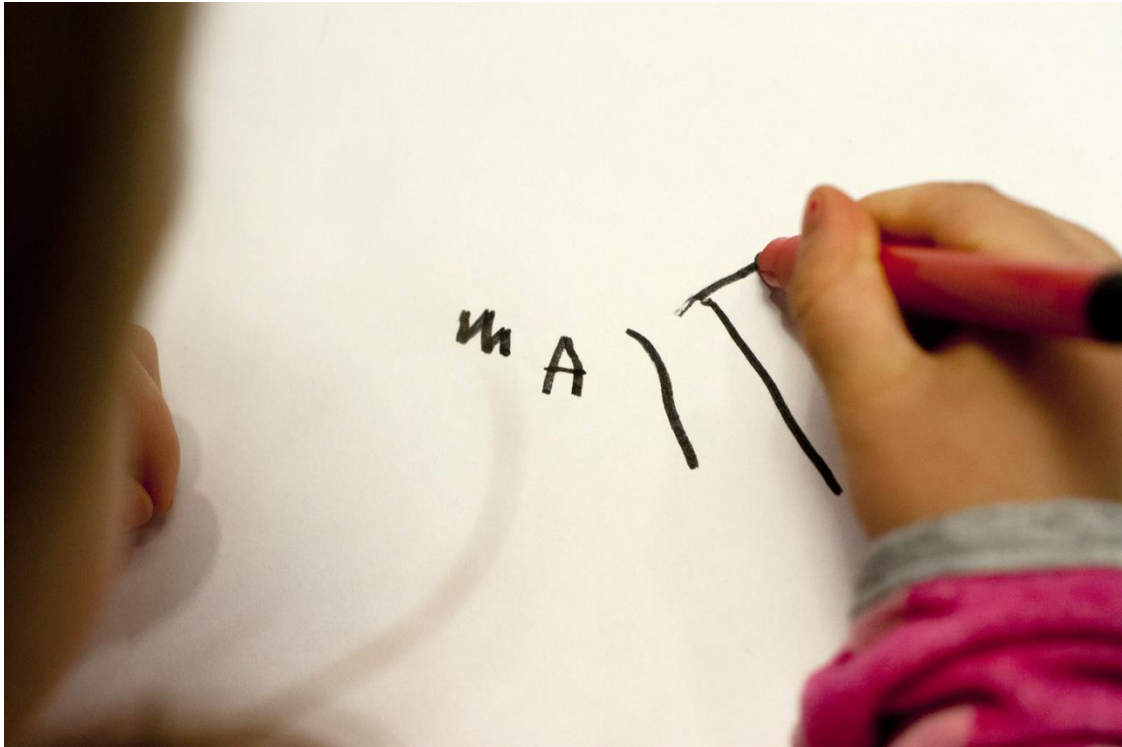


## *Hur arbetar vi med minoritetsspråk, modersmål och teckenspråk på SPIRA förskolor?*



För att stödja barnen i deras utveckling och i arbetet med flerspråkighet är det viktigt att personalen arbetar med sitt förhållningssätt och sina kunskaper för att medverka till att barn med flera språk får möjlighet att utveckla alla sina språk. Personalens attityd är därför av största vikt och att arbetssättet präglas av nyfikenhet, öppenhet och en vilja att ta reda på mer om barnens språk. För att barnet ska kunna utveckla sina språk väl är det viktigt att både hemmet och personalen i förskolan aktivt hjälps åt.

Samarbetet mellan förskolan och hemmet för de barn som har en hörselnedsättning, ett annat modersmål eller ett annat nationellt minoritetsspråk (finska, jiddish, meänkieli, romani chib och samiska) än svenska börjar när barnet börjar i förskolan. Vårdnadshavare och ansvarig personal bestämmer tillsammans hur de ska samarbeta kring att stärka barnets språk och kulturella identitet.

Här är SPIRAs rutiner och arbetssätt för hur man kan arbeta med minoritetsspråk och modersmål och tecken runt barnet i förskolan.

### Rutiner:

Vid terminens start gör vi en nulägesanalys av barngruppen. Personalen tar hjälp av pricktest, dokumentationer och enkäter för att göra en analys av barngruppen. Inför skolstart fyller vårdnadshavare i frågeformuläret "Barnens språkanvändning". Varje arbetslag gör sedan en sammanställning av språkenkäterna. Vilka skillnader och samstämmigheter finns? Vad behöver vi ta reda på mera på? Vad kan vi bygga vidare på? Utifrån nulägesanalysen arbetar varje arbetslag vidare med barngruppen och vet vilka områden och språk de ska lyfta.

### Arbetssätt:

- Vilka böcker läser vi på förskolan och vilka läser familjen hemma? Om böckerna som de läser hemma finns på svenska så lånar vi dem på svenska och läser och samtalar runt boken i förskolan. Detsamma gäller föräldrarna som kan låna de böcker vi har på förskolan och läsa hemma på sitt modersmål eller minoritetsspråk.
- Vi arbetar med att uppmärksamma barnen i leken och utmanar dem där i språket med till exempel bildstöd, TAKK eller andra hjälpmedel.
- Vi arbetar med förförståelse innan olika arbetsmoment både enskilt med barnen eller i grupp där det finns behov av det.
- Alla förskolor använder sig av inläsningstjänsten Polyglutt där böcker är inlästa på olika modersmål för förskolan. Barn med svenska eller annat modersmål kan läslyssna till massor av böcker i appen, via lärplatta, via projektor enskilt eller tillsammans. Polyglutt erbjuder även TAKK- och teckenspråksfilmer till bilderböcker.
- Vi använder oss av bildstöd i undervisningssituationer samt av TAKK, tecken som alternativ och kompletterande kommunikation.
- Ladda ner digitala böcker som läses på flera språk så barnen kan lyssna både på sitt modersmål eller minoritetsspråk och på svenska samtidigt som hen kan följa med i bilderna på lärplattan eller via projektor.
- Beställa ljudböcker på barnets modersmål eller minoritetsspråk från biblioteket så att barnet kan lyssna på sagor på förskolan. Om man inte har närhet till bibliotek kan man hämta ner ljudböcker som barnen kan lyssna på i förskolan.
- Ett annat samarbete mellan förskolan och hemmet är att hitta pedagogiska appar på olika modersmål eller minoritetsspråk till de äldre barnen som de kan använda på förskolan.

- Förskolan använder sig av QR - koder för att synliggöra olika språk.
- På förskolan synliggör vi olika kulturer och uppmärksamma olika nationaldagar. Vi uppmärksammar olika kulturernas högtidsdagar och kulturella traditioner.
- När personal talar om ord och till exempel räknar på svenska, uppmärksammar vi även om vad de heter på barnets modersmål eller minoritetsspråk samt använder oss av TAKK.
- Om förskolan har personal med annat modersmål eller minoritetsspråk än svenska utnyttjas detta.
- Samarbetet runt modersmål eller minoritetsspråk eller tecken tas upp under utvecklingssamtal där det även dokumenteras hur arbetet ska fortskrida.
- Stöd och tips i arbetet med modersmål och minoritetsspråk finns att hämta på skolverkets hemsida [www.skolverket.se](http://www.skolverket.se)
- På Utbildningsradions webbplats finns tv-program och sagor för barn i förskoleåldern på ett 20-tal olika språk. Många av programmen finns tillgängliga på flera olika språk vilket gör att barn med olika modersmål kan ta del av samma berättelser [www.ur.se](http://www.ur.se).

## Läroplan för förskolan, Lpfö 18:

*"Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, ska även stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer."*

*"För döva barn, barn med hörselnedsättning och barn som av andra skäl har behov av teckenspråk ska språkutvecklingen främjas i det svenska teckenspråket."*

*"Barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål."*

*"I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen."*

### **Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla**

- sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet,

- både det svenska språket och det egna nationella minoritetsspråket, om barnet tillhör en nationell minoritet,
- både det svenska språket och sitt modersmål, om barnet har ett annat modersmål än svenska,
- svenskt teckenspråk, om barnet har hörselnedsättning, är dövt eller av andra skäl har behov av teckenspråk